

**ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»
Факультет філології**

А. М. Мартинець

**ЗАПИСКИ НА МАНЖЕТІ :
на допомогу починаючому філологу**

Івано-Франківськ, 2019

ББК 37.016: 821.161.1

М 27

Записки на манжеті : на допомогу починаючому філологу. Методичний посібник . Івано-Франківськ, 2019. 24 с.

Рецензенти:

О. М. Лазарович, кандидат філологічних наук, доцент кафедри слов'янських мов;

І. М. Спатар, кандидат філологічних наук, доцент кафедри світової літератури і порівняльного літературознавства

Затверджено та рекомендовано до друку рішенням вченої ради Факультету філології протокол № 1 від 29 серпня 2019 року

У посібник зібрано і упорядковано різнохарктені пам'ятки щодо роботи з текстом на уроках літератури. Рекомендується студентам філологічного факультету та вчителям, які викладають літературу у освітніх закладах.

Зміст

Замість вступу

Як підготуватись до характеристики персонажа

Як виконувати завдання, пов'язані з порівнянням образів

План характеристики літературного героя

Характеристика художнього образу

Для виразного читання віршованого твору необхідно

Пам'ятка декламатору

Як володіти голосом під час подачі матеріалу

Правила ведення дискусії

Складання складного плану тексту

Як аналізувати байку

Підготовка до театралізованої постановки

Підготовка презентації книги

Підготовка переказу близько до тексту

Складання усної розповіді (казки)

Підготовка стислого переказу

Складання вибіркового переказу

Як порівнювати художні твори

Орієнтовна схема відгуку на кінофільм

Як працювати над відгуком про твір мистецтва

Як написати анотацію на художню книжку

Як писати твір

Як писати твір-опис за картиною

Як писати твір-роздум

Як підготуватися до написання твору-метаморфози

Як писати твір компаративного характеру

Як підготувати порівняльну характеристику літературних героїв

Як писати відгук на самостійно прочитаний художній твір

Складання розповіді за картиною

Написання есе

Як підготуватись до твору-роздуму про героя

Як написати твір-мініатюру

Як писати твір компаративного характеру

Як написати написати твір-роздум

Як готувати доповідь

Варіанти завдання для розвитку творчих здібностей школярів

Використані джерела

ЗАМІСТЬ ВСТУПУ

Пам'ятка для вчителя

1. Кваліфікую кожного учня як малу, але ЛЮДИНУ, котра не збирається жити, а вже живе. Шаную її і вчуся у неї.
2. Намагатимусь уникнути найстрашнішого вчительського захворювання — збайдужіння до дітей. Любитиму їх і ставитимусь до них, як до рідних.
3. Крім інформаційного і навчального компонентів уроку, вноситиму і розважальний: це ж не дорослі, діти люблять гру, жарт, рух, романтику, цікавинку.
4. Ніколи не буду завчати підготовлений урок, завжди передбачатиму імпровізацію — навіть без впливу з боку учнів. Учитель — це і актор, і режисер.
5. Прагнутиму не стільки до повноти виконання навчальної програми, скільки до того, щоб усе, висвітлюване на уроці, було Святом мистецько-життєвої цікавинки. А для цього не сліпо виконуватиму програму, а вибиратиму з неї та з періодики те, що може зацікавити моїх учнів.
6. Боятимусь не конфліктів з учнями (вони неминучі, їх треба лише терпляче розв'язувати), а неоголошеної війни з ними, бо такої війни вчитель ще ніколи не вигравав.
7. Уникатиму педагогічного старіння і професійної смерті. Вони ніколи не настануть, якщо, встаючи й лягаючи, буду відповідати собі на запитання, для чого я живу. Я йду сьогодні до школи, де на мене чекає велика справа плекання-дитячих душ, і я не маю права ухилятися від свого громадянського обов'язку перед рідним народом.

Степанишин Б.І.

Викладання української літератури в школі.

Київ, 1995. С.17-18.

Як підготуватись до характеристики персонажа

1. Уважно прочитай твір.
2. Знайди у тексті портрет персонажа. Які елементи зовнішності змальовано?
Що увиразнено в портреті?
3. Зверни увагу на авторську характеристику персонажа.
4. Подумай, як відображено характер персонажа в описі його помешкання.
5. Простеж, які думки, почуття і настрої притаманні персонажу. Як і у зв'язку з чим вони змінюються?
6. Поміркуй, як характер персонажа розкривається в його поведінці та вчинках.
7. Поспостерігай за особливостями мовлення персонажа.

План характеристики літературного героя

1. Зовнішність, мова.
2. Соціальний стан.
3. Вид діяльності.
4. Здібності та інтереси.
5. Моральні якості.
6. Стосунки з людьми.
7. Ставлення до природи.
8. Вчинки.
9. Ваше ставлення до даного героя.

Як виконувати завдання, пов'язані з порівнянням образів

1. Уважно прочитай і вдумайся у завдання.
2. Пригадай, які художні засоби служать для творення художнього образу.
3. Пригадай, які художні засоби використовуються у художньому творі для характеристики образу героя?

4. Добери у вивченому творі потрібний для відповідей текст, визнач у ньому найважливіші деталі та вагоміші епізоди.
5. Порівнюючи образи героїв, знайди у них спільне і відмінне (для полегшення роботи користуйся формою роботи “кола Вена”) у зовнішності, вбранні, поведінці, ставленні до інших дійових осіб та речей, мові і т.д.
 6. Побудуй план викладу матеріалу.
 7. потверджуй кожне положення прикладами із художнього тексту.

Характеристика художнього образу

1. Еволюція героя.
2. Портрет.
3. Як характеризують героя предмети, що його оточують.
4. Поведінка, вчинки героя.
5. Зображення душевних переживань.
6. Ставлення героя до інших персонажів, природи тощо.
7. Світогляд.
8. Мова героя.
9. Роль деталей у розкритті характеру.
10. Авторська характеристика.
11. Характеристика героя іншими персонажами.

Для виразного читання віршованого твору необхідно

1. Вдумливо прочитати вірш.
1. З'ясувати лексичне значення незрозумілих слів.
2. Визначити настрій, з яким будете читати текст.
3. У кожному рядку визначте основне слово, і інтонаційно виділіть.
4. Позначте олівцем паузи (короткі, середні, довгі); визначте стрілками тон читання.

5. Прочитайте декілька разів вірш із дотриманням усіх позначок.
6. Читаючи вірш, уявляйте змістові картини і намагайтеся запам'ятати їхню послідовність.
7. Вивчіть вірш напам'ять.

Пам'ятка декламатору

1. До читання повторіть напам'ять про себе текст.
2. Назвіть автора й твір, який будете читати.
3. Не поспішайте під час читання, регулюйте своє дихання, набираючи повітря рівними частинами під час пауз.
4. Намагайтеся відповідним темпом і настроєм передати картини, що виникають у вашій уяві під час читання твору.
5. Пам'ятайте, не варто надто голосно читати твір, оскільки майстерність у читанні визначається насамперед темпом, інтонацією, дотриманням пауз, використанням позамовних засобів.

Основні партитурні знаки для виразного читання:	
/	словесний наголос
—	логічний наголос
---	наголос послаблений
/	Пауза
//	пауза середня
///	довга пауза
...	уповільнення вимови
	підвищення тону
	зниження тону
	рівний тон
[:]	заміна авторських розділових знаків

Як володіти голосом під час подачі матеріалу

1. Хто говорить занадто тихо, справляє враження людини, яка не вірить у свої сили.
2. Не говоріть занадто голосно – це справляє враження агресивної людини.
3. Тренуйте свій голос : читання вголос, контролюючи правильність вимови.
4. Голос підвищують тоді, коли ставлять запитання, висловлюють радість, здивування.
5. Якщо вам потрібно когось переконати, відповісти на запитання, то голос слід понизити.

Правила ведення дискусії

1. Ретельно продумайте свою точку зору і сформулюйте її.
2. Вступаючи у дискусію, не розпочинайте її з тих положень, з котрими ви не згодні з вашим опонентом.
3. Використовуйте метод Сократа: свою думку розподіляйте на маленькі частини і кожна пропонуйте у формі запитання.
4. Уникайте категоричності, особливо, коли заперечуєте.
5. Обминайте монологи, діалог – продуктивніший.
6. Постарайтесь почути та зрозуміти позицію опонента.
7. Не переривайте свого співрозмовника.
8. Не висміюйте співрозмовника і не доводьте його точку зору до абсурду.
9. Не акцентуйте на невдалій формі висловлювання опонента, якщо така має місце у розмові.
10. Не переходьте на особистість співрозмовника.
11. Не розбивайте позицію співрозмовника, краще доводьте свою.
12. Волійте у дискусії не перемогти, а знайти істину, або, хоча б, наблизитись до неї.
13. Погоджуйтесь із тим, у чому має слухність ваш співрозмовник, знайдіть раціональне у його словах.

14. Майте мужність визнати свою неправоту і просити критичного обговорення проблеми.
15. Поясніть, чому ви не можете погодитись зі своїм опонентом, висловіть свої аргументи.

Складання складного плану тексту

1. Прочитай твір, визнач тему, основну думку тексту.
2. Поділи текст на смислові частини (одна частина відрізняється від іншої змістом).
3. Прочитай першу частину, визначаючи у ній головне.
4. Дай заголовок частині та запиши її назву.
5. Перечитай першу частину, послідовно виділяючи та називаючи її мікротеми (якщо вони є), запиши їх у вигляді підпунктів даної частини.
6. Таку ж роботу пророби з іншими частинами.
7. Проведи самоперевірку. (Співстав план з текстом та визнач чи відображає він головне, чи допомагає згадати зміст тексту. За необхідності проглянь текст ще раз).

Як аналізувати байку

1. Виразно прочитай байку.
2. Яка мораль цієї байки?
3. У чому суть алегорії?
4. З якою метою автор використовує її?
5. Чого навчає ця байка?

Підготовка до театралізованої постановки

1. Проаналізуйте зміст та мову твору для того, щоб зрозуміти:

- в яких обставинах відбуваються події;
 - скільки дійових осіб та які вони (вік, характер, настрій, зовнішність, особливості мовлення);
 - яка послідовність дій персонажів, подій.
2. Розподіліть ролі.
 3. Визначіть виконавські завдання кожного актора.
 4. Виберіть засоби виразності для кожної ролі.
 5. Визначіть необхідність наявності костюма, сценічного гриму, елементів декорацій, реквізиту, заплануйте їх виготовлення.
 6. Розучіть ролі (слова, послідовність дій, реплік).
 7. Визначте розташування акторів (мізансцени).
 8. Створіть етюди (пробне виконання найбільш важких та важливих фрагментів).
 9. Проаналізуйте якість етюдів з точки зору:
 - точності передачі змісту літературного твору;
 - сценічної виразності.
 10. Прорепетируйте та проведіть виконавський аналіз.

Підготовка презентації книги

1. Подумай що може зацікавити слухачів у вибраній книзі.
2. Визнач як краще наочно представити книгу.
3. Придумай яскравий, незвичайний початок, що захопить увагу слухачів.
4. Склади план основної частини виступу, в яку увійдуть:
 - демонстрація книги та повідомлення її назви;
 - декілька слів про автора;
 - один-два найцікавіших епізодів;
 - поясненням, чому саме слід прочитати цю книгу.
5. Придумай для виступу ефектну кінцівку.
6. Підготуй наочні матеріали.

7. Перевір чи презентація є динамічною, переконливою.
8. Потренуйся у вільному володінні текстом та наочними матеріалами.

Підготовка переказу близько до тексту

1. Уважно прочитай текст чи уривок з нього.
2. Визнач тему та головну думку прочитаного.
3. Склади план.
4. З кожної смислової частини вибери найважливіше та найцікавіше.
5. Перевір за текстом чи не пропущено щось важливе.
6. Постарайся запам'ятати вибрані фрагменти тексту, по можливості зберігаючи особливості мови.
7. Повправляйся у переказуванні, користуючись планом.

Складання усної розповіді (казки)

1. Подумай, про який випадок будеш розповідати, наскільки він є цікавим та повчальним.
2. Сформулюй тему та основну думку розповіді (казки), придумай заголовок.
3. Знайди необхідний матеріал у своїх спогадах, фантазіях.
4. Склади план своєї розповіді (казки).
5. Постарайся включити у розповідь (казку) діалог чи окремі репліки, елементи опису.
6. Перевір свій текст, проговорюючи його повністю.
7. Потренуйся у вільному переказі тексту та чіткій вимові.
8. Попроси когось із друзів чи старших послухати твоє повідомлення, врахуй їх зауваження.
9. Розповідаючи, звертайся до слухачів, слідкуй за правильністю та виразністю мовлення.

Підготовка стислого переказу

1. Склади план.
2. У кожній частині тексту виділи головні речення.
3. Користуючись планом, коротко перекажи текст.
4. Перевір чи достатньо коротким та послідовним є твій переказ.

Складання вибіркового переказу

1. Уважно прочитай твір.
2. У процесі читання за необхідності роби виписки, закладки, що відносяться до даної події, персонажа.
3. Визнач про що говориться у кожному фрагменті, обраному тобою.
4. Розташуй уривки по порядку, подумай як їх можна об'єднати.
5. Склади план розповіді.
6. Перевір за текстом чи не пропущене щось важливе.
7. Розповідай, користуючись планом.

Як порівнювати художні твори

1. Уважно прочитайте твори.
2. Зверни увагу передусім на такі елементи художніх творів: тема, ідея, персонажі, художні засоби, використані письменником.
3. Визнач, що спільного в порівнювальних творах.
4. Визнач, чим вони відрізняються.
5. Зроби висновки з порівняння.
6. Вибери спосіб викладу думок. Він може бути послідовним (спочатку розповідь про один твір, потім у порівнянні з ним – про другий) або паралельним (одночасне порівняння обох творів).

Орієнтовна схема відгуку на кінофільм

1. Тема та ідея кінофільму.
2. Стислий переказ (з елементами оцінки).
3. Значення проблеми, поставленої у фільмі.
4. Враження від роботи режисера, гри акторів, музичного супроводу, кольорового оформлення.
5. Підсумкова оцінка кінокартини.
6. Рекомендації тим, хто не дивився кінофільм.

Як працювати над відгуком про твір мистецтва

1. Дібрати форму відгуку (лист, повідомлення, записи вражень у щоденник, статтю до періодичного видання тощо).
2. Визначити стиль і тип мовлення.
3. Обґрунтувати свою думку про твір мистецтва. Добиріть аргументи.
6. Подбайте про мовленнєве оформлення відгуку.

Як написати анотацію на художню книжку

1. Дайте стисло характеристику книжки та її теми.
2. Зробіть перелік основних розділів чи питань, що висвітлюються у творі.
3. Критично оцініть зміст твору, його проблематику та образи.
4. Подайте основні відомості про автора.
5. Вкажіть, на якого читача розрахована книжка.

Як писати твір

1. Обери тему.
2. Визнач її основну думку.
3. Добери та систематизуй матеріал.

- 4.Склади план.
- 5.Спочатку напиши твір на чернетці.
- 6.Перечитай, відредагуй текст.
- 7.Перепиши у зошит.

Як писати твір-опис за картиною

1. Чітко визначте свої розуміння картини, відчуття настрою художника.
2. Створіть портретну характеристику героя (героїні) картини.
3. Відзначте деталі твору, що розкривають образ головного героя.
4. Зробіть необхідні повідомлення про художника актора картини.
5. Викладаючи свої думки, добирайте переконливі аргументи, проаналізуйте кольорову палітру картини.
6. Добирайте тільки ті слова, значення яких ви знаєте.
7. Прочитайте написане, перевірте зміст, послідовність викладу, грамотність.

Як писати твір-роздум

1. Розпочни роботу над твором, обміркувавши його тему.
2. Пригадай структуру твору: теза – доказ – висновок.
3. Довести свою думку – одне з правил.
4. Підбери слова, фрази, щоб вплинути на думки, почуття, вчинки інших.
5. Власні думки мають бути пов'язані з темою
6. Вибери для написання твору публіцистичний стиль.

Як підготуватися до написання твору-метаморфози

1. Ґрунтовно продумайте тему.
2. Визначте основну думку майбутнього твору.

3. Проаналізуйте те, про що будете писати: виділіть найхарактерніше, що спостерігаєте.
4. Коротко запишіть найголовніше.
5. Спробуйте ввійти в образ для кращого висвітлення твору.
6. Напишіть твір на чернетці.
7. Проаналізуйте співмірність частин твору.
8. Стежте за тим, щоб думки розкривалися послідовно, аби кожне попереднє речення було логічно пов'язане з наступним.
9. Прочитайте написане, перевірте послідовність викладу, грамотність використання розділових знаків.
10. Перепишіть роботу на чистовик.
11. Перевірте написане, пильнуючи описи і пропуски літер.

Як писати твір компаративного характеру

1. Розпочни роботу над твором, обміркувавши його тему.
2. Визнач головну ідею.
3. Склади план роботи.
4. Визнач твори(образи, ідеї, сюжети), що будуть описуватися.
5. Добери цитатний матеріал, відповідно плану.
6. Власні думки мають бути пов'язані з темою роботи.
7. Зверни увагу на спів розмірність частин у творі.
8. Висновки повинні бути точними, ясними і простими.

Як підготувати порівняльну характеристику літературних героїв

1. Визначте місце кожного героя в художньому творі (головний він чи другорядний, позитивний чи негативний).
2. Визначте, які художні засоби використав автор для характеристики літературних героїв.

3. Доберіть потрібні для ілюстрації факти з тексту.
4. Визначте спільне і відмінне (поведінка, вчинки, ставлення до інших героїв, портретна характеристика, соціальний стан, умови життя тощо).
5. Зафіксуйте увагу на авторській характеристиці кожного літературного героя
6. Складіть план порівняльної характеристики.
7. За складеним планом з опорою на текст підготуйте усну чи письмову відповідь.

Як писати відгук на самостійно прочитаний художній твір

1. З'ясуй, з якою метою пишеться відгук.
2. Поясни, чому твір сподобався.
3. Пиши відгук одразу після прочитання.
4. Коротко охарактеризуй головного героя твору.
5. Оціни ставлення автора до своїх персонажів.
6. Не переказуй всього тексту твору.
7. Порадь прочитати цей твір другу, однокласнику.

Складання розповіді за картиною

1. Прочитай відомості про художника.
2. Вдумайся у назву картини.
3. Визнач який настрій та емоційний стан передає картина.
4. Уважно розглянь картину, обдумуючи її зміст.
5. Постарайся уявити події, людей, що зображені на картині, як би вони виглядали реально.
6. Визнач своє відношення до картини, подумай у чому ти хочеш переконати своєю розповіддю та як краща це зробити.
7. Сформулюй тему та головну думку своєї розповіді.

8. Дай заголовок своїй розповіді (заголовок розповіді та картини можуть не співпадати.)
9. Склади композицію, план розповіді. Врахуй, що основна частина твоєї розповіді повинна відповідати моменту, зображеному на картині.
10. Включи до своєї розповіді опис зовнішнього вигляду персонажів, пейзажу.
11. Зверни увагу на палітру фарб, які використовує художник, як це пов'язано із задумом художника.
12. Запиши розповідь.

Написання есе

1. Зосередься на темі, обдумай її.
2. Подумай, що ти хочеш виразити у своєму есе: у чому переконати, якими думками та почуттями поділитися.
3. Придумай заголовок.
4. Визнач чи буде твоє есе містити пряме звернення до читача – співрозмовника.
5. Продумай загальну послідовність викладу .(Для есе не існує суворих правил послідовності побудови тексту.)
6. Придумай вступ, який би заволодів увагою читача, та виражав загальний настрій усього тексту.
7. Подумай як викласти свої думки найбільш жваво, емоційно, несподівано...
8. Включи до свого есе деталі, подробиці, які допоможуть зробити есе більш яскравим, переконливим.
9. Придумай незвичайну кінцівку, яка допоможе переконати у твоїй точці зору.
10. Запиши есе.

Як підготуватись до твору-роздуму про героя

1. Продумайте, що вас хвилює, цікавить, із чим ви не погоджуєтесь.
2. Простежте за текстом, як письменник розкриває характер героя, його вчинки.
3. Зверніть увагу на художні деталі, які допомагають вам зробити висновок щодо ставлення автора до героя.
4. Подумайте, чи погоджуєтесь ви з думкою автора.
5. Зробіть необхідні добірки з тексту, які допоможуть вам написати твір.
6. Відповідно до структури твору (вступу, основної частини, висновку) добери додатковий матеріал (епіграф, цитати, факти), які стануть у нагоді під час написання твору.
7. Спочатку напиши твір на чернетці.
8. Працюючи над вступною частиною твору, пам'ятайте, що мета його – підвести до розуміння вашої головної думки.
9. В основній частині твору викладайте свої думки та обов'язково аргументуйте їх. Намагайся уникати переказу твору. Використовуй тільки ті слова, значення яких знаєш.
10. У завершальній частині твору зробіть емоційний обґрунтований висновок щодо вашого ставлення до героя, про якого пишете.
11. Прочитайте написане, перевірте зміст, послідовність, грамотність, використання розділових знаків.
12. Перепишіть роботу начисто.

Як написати твір-мініатюру

1. Поміркуйте над темою. Про що ви хотіли б розповісти?
2. Пам'ятайте, що ваш текст має бути невеликий за обсягом, але логічно завершений.
3. Вибудуйте ланцюжок думок або подій, що відбиватимуться у вашому творі (складіть план);

4. Перегляньте написане на предмет послідовності й логічності у викладі; виправте помилки.
5. Пам'ятайте про риси характеру героїв, і загрозу приписати невластиві йому вчинки, поведінку, спосіб мислення;
6. Намагайтесь відтворити образ таким, яким його змалював автор.
7. Напишіть твір на чернетці.
8. Перевірте та відкоригуйте записане.
9. Перепишіть твір начисто.
10. Ще раз перевірте написане.

Як писати твір компаративного характеру

1. Розпочинаючи роботу над твором, продумайте його тему.
2. Визначте головну ідею твору.
3. Складіть план, доберіть епіграф, що відповідатиме темі твору та розкриватиме його головну думку.
4. Визначте, що об'єднує та вирізняє аналізовані твори.
5. Продумайте, який цитатний матеріал з обох творів доречно використати для аргументації своєї думки.
6. Порівнюючи твори, не забувайте про композиційні засоби викладу думок:
 - інтригуючий початок;
 - послідовне розгортання тези;
 - хід роздумів у формі «запитання-відповідь»;
 - контрастне зіставлення аргументів;
 - експресивний висновок.
7. Викладаючи у творі свої думки, не забувайте, що вони мають бути пов'язані з темою та головною ідеєю твору.
8. Звертайте увагу на співрозмірність частин твору.
9. Стежте за тим, щоб думки розкривалися послідовно, а кожне попереднє речення було логічно пов'язане з наступним.

10. Формулюючи речення, намагайтеся, щоб ваша думка була висловлена точно, просто, ясно, образно та не допускала подвійного тлумачення.

Як написати написати твір - роздум

1. Прочитайте запропоновані теми і визначте ту, яка вас найбільше зацікавила.
2. Поміркуйте, які питання або проблеми ви б хотіли висвітлити, виділіть найголовніші, сформулюйте власні судження та оцінки.
3. Доберіть матеріал, який допоможе розкрити тему (епіграф, цитати, приклади з твору, цікаві факти, авторські оцінки, висловлювання письменників).
4. Ретельно продумайте структуру твору і складіть його план.
5. Напишіть твір спочатку на чернетці. Не забувайте цитати брати в лапки.
6. Використовуйте для висловлення і доведення власних думок такі вирази: я гадаю, я вважаю, на мою думку на мій погляд, мені здається тощо.
7. Наприкінці роботи, підводячи підсумки, використовуйте такі вирази: отже, враховуючи сказане, із наведеного випливає тощо.
8. Прочитайте і перевірте написане .
9. Подбайте про виразність мови твору (синоніми, епітети, точність висловів). Уникайте повторів.
10. Перепишіть твір начисто.

Варіанти завдання для розвитку творчих здібностей школярів

1. Написання твору-мініатюри за опорними словами.
2. Підготовчі бесіди до роботи, що буде розгортатися.
3. На основі ілюстрації до твору написати власний художній твір (вірш чи прозу).
4. Складання байки на мораль конкретного твору.

5. Складання байки на пропоновану ситуацію.
6. Створення оригінальної реклами (твору, героя, сюжету, письменника, книги).
7. Складання сенкану.
8. Твори-описи (етюди, портрети, пейзажі, натюрморти).
9. Написання літературного есе.
- 10.Твори-аналізи (характеристика героїв, порівняльна характеристика, аналіз сюжету, цілісний аналіз віршів).
- 11.Твори-роздуми на морально-етичні теми.
- 12.Твори-стилізації (пародії, сценарії, кіносценарії, кліпи).
- 13.Створення гардеробу для героїв.
- 14.Написати лист до героя (героїні).
- 15.Побудова багаторівневого грона (асоціативного, інформативного, літературознавчого) характеру.
- 16.Створення музею символів письменника.
- 17.Створення віртуального музею життя і творчості письменника.
- 18.Створення віртуального маршруту подорожі за конкретним сюжетом по сторінках світової літератури (елементи компаративного аналізу).
- 19.Написання твору, присвячений найдорожчій у світі людині.
- 20.Написання сценарію.
- 21.Створення опорних схем для презентації твору.
- 22.Передача вражень від прочитаного за допомогою кольору.
- 23.Створення медалей та грамот для героїв твору тощо.

Як готувати доповідь

1. Визначте адресата мовлення і мету спілкування.
2. Вдумайтеся в тему, визначте основну думку майбутньої доповіді.
3. Опрацюйте літературу із цієї теми.

4. Добираючи матеріал, зверніть увагу на факти, які зацікавлять аудиторію, перед якою буде виголошена доповідь. Зробіть певні виписки.
5. Складіть робочий план і відповідно до нього систематизуйте дібраний матеріал.
6. Узагальніть основні положення кількох джерел, унаслідок чого думки, викладені в кількох працях, звучатимуть повніше, переконливіше.
7. Запишіть текст доповіді повністю або частково (початок, кінцівку).
8. Виділіть терміни, незнайомі слова, уточніть вимову і наголошення слів.
9. Під час розповіді робіть паузи, дотримуйтеся правильної інтонації.
10. Виступаючи, завжди стежте за слухачами: якщо вас перестали слухати, змініть тон мовлення, наведіть цікавий факт, ніколи не намагайтеся перекричати аудиторію.
11. Якщо потрібно заглянути в нотатки, опустіть очі, не нахилиючи голови.
12. Стежте за своїми мовлення: уникайте слів-паразитів, не заповнюйте паузи звуками («е-е-е», «ну-у») та ін.
13. Перекажіть текст доповіді вдома.

Використаний матеріал:

Алгоритми. Пам'ятки. URL: <https://garnasveta.wixsite.com/garna/untitled-c13a1>

Запам'яталочка (пам'ятки з української мови та літератури) для учнів 5-11 класів. URL: <https://academia.in.ua/%D0%>

Пам'ятки на допомогу учням 5-11 класів (допоміжний матеріал). URL: <https://rmk-krasyliv.at.ua/pamjatka5-11.pdf>

Пам'ятка. Як працювати над відгуком про твір мистецтва. URL: <https://www.school91.org.ua/2015/01/26/2015-01-26-06-28-45/>

Степанишин Б. І. Викладання української літератури в школі. Київ, 1995